

Biskop Tor Singsaas,

styreleder i Det Norske Bibelselskap,

Kronikk i regionaviser i Nidaros bispedømme/Trøndelag

Det Norske Bibelselskap 200 år

Bibelen er verdens mest leste bok, blir det sagt. Jeg har lest mer eller mindre hver dag i den, - i over 50 år. For den betyr så mye for meg. Det begynte for alvor da jeg var konfirmant. Jeg ble så betatt av fortellingene om Jesus Kristus, - framfor alt hans mot til å reise seg i protest når et menneske ble holdt nede av andre. Det har fulgt meg siden. Bibelen blir jeg aldri ferdig med. Den kalles også «livets bok», fordi den handler om det viktigste i livet, - at Gud viser hvem han egentlig er gjennom Jesus Kristus. Bibelen er derfor en umistelig bok for svært, svært mange over hele verden.

Vi feirer Bibelen i disse dager i Norge.

26. mai 2016 er det 200 år siden Det Norske Bibelselskap ble stiftet.

«Bibelen – boken som formet vår kultur» er skrevet av forfatteren Dag Kullerud på oppdrag fra Det Norske Bibelselskap til 200-årsjubileet. Innsiktsfullt og levende drøfter han bla hvilken innflytelse Bibelen har hatt i det norske samfunnet gjennom de 200-årene Bibelskapet har vært i virksomhet. Underfundig formulert spør han i sin prolog i boken; «Svenskenes morgengave til Norge – et bibelselskap?» Han legger vekt på at Bibelselskapets tilblivelseshistorie i Norge er knyttet til unionsforhandlingene i 1814. Den svenske toppembetsmannen Mathias Rosenblad spilte en sentral rolle i unionsforhandlingene. Han var også sterkt engasjert i bibelsaken. Mange land fikk sine egne bibelselskap disse årene, som en del av de nasjonale strømninger som gikk over Europa. Bibelen på folkespråket handlet om nasjonal identitet. Rosenblad maktet å koble unionssak og Bibel på en måte som fikk en rekke prester til å engasjere seg for stiftelsen av et norsk bibelselskap. På engasjerende vis skriver Kullerud om «diplomaten» som med sitt vinnende vesen «snur» skeptiske navngitte prester i unionssaken, samtidig som han løfter fram nødvendigheten av et bibelselskap ut fra sitt eget kristne livssyn. Når så Kronprinsregenten støttet opprettelsen av et norsk bibelselskap med 6600 riksdaler, er dette med på å underbygge refleksjonen omkring at et bibelselskap ble «en svensk morgengave» i unionsdannelsen mellom Norge og Sverige. Bibelen ble sett på som en viktig og avgjørende kilde for den nye nasjonens tros- og verdigrunnlag. Dette lyder kjent også i vår tid i forbindelse med endringen av Grunnlovens § 2 i 2013.

Opprettelsen av Det Norske Bibelselskap i 1816 blir således sett på som en del av den norske nasjonsbygging. Vi hadde fått Universitetet i Kristiania 1811, Grunnloven 1814, Høyesterett 1815, Norges Bank 1816 (i Trondhjem). I forlengelsen av dette er det og verd å merke seg at Nidaros domkirke i 1869 ble vedtatt å være kroningskirke i Norge.

Folk skulle kunne lese Bibelen på sitt eget språk. Bibeloversettelse på folkemålet kom for alvor med Martin Luther på 1500 tallet. Han oversatte Bibelen til tysk. Avgjørende for Luther var at alle skulle kunne lese Bibelen på sitt språk. I dette lå et program for å åpne opp Bibelens budskap for enhver.

Men det var ikke nok bibler til vanlige folk. Biblene var dessuten svært kostbare. Det var dyrebart å eie sin egen bibel. Johan Falkberget forteller om dette i romanen Christianus Sextus, - fra gruvesamfunnet på Røros, - handlinger fra omkring 1730, - rett etter den store nordiske krig. I «Blind-Steffas bibel» får vi høre om den blinde gruvearbeideren som inderlig ønsker seg en Bibel. Han får «oberstiger Sjøfren Ibsen» til å undersøke om det er en Bibel å oppdrive. Særlig sterkt er øyeblikket i handlingen da «Blind-Steffa» får overrakt Bibelen de hadde fått tak i; «*Den (Bibelen) ble liggende lenge på Blind-Steffas knær. Han hadde aldri holdt en bibel i hånden. Var hendene hans rene nok til å ta i Den hellige Skrift? Han begynte å ransake sitt liv: har du avlagt falsk ed, latt uskyldig blod flyte, strakt hånden ut etter urettmessig eiendom? Nei? Har du velsignet den svake, støttet den vaklende, rakt den tørstige drikke, lukket opp for den fattige og gitt den betlende brød? Nei. Ikke alltid. Ikke i fulle mål!*» «Blind-Steffa» opplevde at møtet med Bibelboken ble så avslørende og skakende at han måtte utbryte; «*Gud være meg arme synder nådig!*» Og han «sukker» til «oberstigeren»; «*Je er visst it vælu å ege non bibel je.*» Oberstiger Ibsen ble stående og støt albuen på kanten av skrivebrettet. Han tenkte lenge på det. «*Verdig!*» tok han opp igjen. «*Verdig! Den er ikke for de verdige, men for de uverdige!*» «*Kanskje har du rett Sjøfren! Kanskje!*» Falkberget forteller at Bibelen kostet «Blind-Steffa» 10 rd. – det var alt han hadde klart å legge seg opp de siste seks, syv år! Dette var situasjonen beskrevet i Norge på 1700 og langt inn på 1800-tallet.

Les hele denne sterke fortellingen til Johan Falkberget!

Bibelselskapene ble det redskap som trengtes for å trykke og spre Bibelen i et så stort antall at prisen gikk ned. I dag koster en bibel i Norge en «timesbetaling» i lønn, - knapt det.

Det Norske Bibelselskap står fortsatt overfor store oppgaver i sitt oversettelsesarbeid i Norge. Bibelen oversatt til de samiske språkene er enda ikke avsluttet. Ny bibeloversettelse på nordsamisk vil være slutført i 2019. Oversettelse til sørsamisk og lulesamisk pågår. Det har prioritet. For ens eget folkespråk er «hertespråket», - slik er det for oss alle. Å få Bibelen på «hertespråket» er en rettighet. Derfor er det en svært viktig oppgave å få Bibelen oversatt til alle de tre samiske språkene.

Mange steder i verden mangler folk Bibelen oversatt til sitt språk. Bibelselskapet er gjennom United Bible Society engasjert i et verdensomspennende arbeid med oversettelse og spredning av Bibelen. Målet er at alle skal få Bibelen på sitt språk.

I 2015 besøkte jeg Bibelselskapet på Cuba. Vi møtte cubanske menigheter hvor vi delte ut Bibelen som gave. Mange fikk sin egen bibel for første gang,- flere av dem eldre som hadde vært kristne hele sitt liv. De tok imot Bibelen med dype følelser og stor ærbødighet. Det var som med «Blind-Steffa.» På Cuba kan en bibel koste en månedslønn, - hvis den i det hele tatt er mulig å få kjøpt.

Bli derfor med i en jubileumsinnsamlig til Bibler på Cuba, en meningsfull måte å ta del i feiringen av Bibelselskapet på.

